

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра психології

*Проект робочої програми
(вводиться в дію у 2023-2024 н.р.)*

РОБОЧА ПРОГРАМА

ОК 9 ВИРОБНИЧА: НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКА ПРАКТИКА

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Освітньо-наукова програма: «Психологія»

Європейська кредитно-трансферна система
організації навчального процесу

Умань – 202_

Розробники програми:

Сафін О.Д., доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

Гульбс О. А., доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Вахоцька І.О., кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

Діхтяренко С.Ю., кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

Данилевич Л.А., кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

Якимчук Б.А., кандидат психологічних наук, доцент, професор психології, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

Потапчук Є. М., доктор психологічних наук; професор, завідувач кафедри практичної психології та педагогіки, Хмельницький національний університет.

Робоча програма практики розглянута і схвалена на засіданні кафедри психології.

Протокол № ____ від « ____ » _____ 202_ року
Завідувач кафедри психології _____ (Сафін О.Д.)

Ухвалена науково-методичною комісією факультету соціальної та психологічної освіти

Протокол № ____ від « ____ » _____ 202_ року
Голова науково-методичної комісії факультету
соціальної та психологічної освіти _____ (Бондаренко Г. В.)

ВСТУП

Виробнича: науково-викладацька практика є важливою складовою освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня спеціальності 053 Психологія.

Проходження виробничої: науково-викладацької практики передбачає набуття професійної компетентності у процесі організації освітньо-наукової діяльності викладача закладу вищої освіти IV рівня акредитації. Дана практика забезпечує поєднання теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців у галузі психології, вироблення навичок викладацької, навчально-методичної, науково-дослідної діяльності та формування творчого ставлення до академічної й прикладної діяльності психолога.

Робоча програма виробничої: науково-викладацької практики розроблена на основі наскрізної програми практики (освітньо-наукової програми «Психологія», галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність: 053 Психологія); освітньо-наукової програми «Психологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти; Положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денної та заочної форми навчання) (2021); Положення про освітні програми в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (2021); Положення про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (2022); проекту Державного стандарту вищої освіти здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 053 Психологія (2018); Національної рамки кваліфікацій (постанова КМУ № 1341 від 23.11.2011 р. у редакції від 25.06.2020 р. № 519); професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 23.03.2021 р. № 610); Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, затвердженого наказом МОН України від 20.07.2022 р. № 646); інших нормативних актів.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою виробничої: науково-викладацької практики здобувачів є розвиток здатності здійснювати освітню та наукову роботу у галузі психології, набуття практичних навичок навчально-методичної, науково-дослідної діяльності.

Виробнича: науково-викладацька практика має комплексний характер і передбачає забезпечення фахової діяльності за такими напрямками роботи:

1) навчально-методичний – підготовка аспіранта до викладацької діяльності зі спеціальності 053 Психологія та засвоєння особливостей використання методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін у закладі вищої освіти;

2) науково-дослідницький – підготовка майбутнього науковця до критичного осмислення, розробки психологічних підходів, організації різних рівнів психологічного дослідження, здійснювати (за потреби) перспективи подальших наукових розвідок.

Під час проходження виробничої: науково-викладацької практики здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньо-наукової програми «Психологія» мають оволодіти такими **компетентностями**:

Інтегральна компетентність – здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати значущі комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК3);
- здатність розв’язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності (ЗК4);
- знання предметної області, розуміння професійної діяльності за спеціальністю та високий рівень компетентності психолога-практика та викладача психології. (ЗК 5).

Спеціальні компетентності (СК):

- здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті (СК4);
- здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним (СК 5);
- здатність організовувати освітній процес на засадах студентоцентрованості, з урахуванням індивідуальних особливостей та потреб здобувачів (СК 8).

Під час практики аспіранти також мають можливість розвинути базові **soft skills**: креативність, робота в команді, комунікабельність, емоційний інтелект, взаємодія з людьми, тайм-менеджмент, саморозвиток, критичне та екологічне мислення, комплексне розв’язання проблем.

Завдання виробничої: науково-викладацької практики:

1. Набуття навичок здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та організовувати різні форми навчальної діяльності, використовуючи сучасні методи та методики викладання психологічних дисциплін з використанням інформаційно-комунікативних (цифрових) технологій у вирішенні освітніх та наукових завдань.

2. Оволодіння знаннями професійної діяльності за спеціальністю та набуття компетентності психолога-практика та викладача психології.

3. Набуття вміння використання оптимальних стратегій викладання в залежності від мети навчання; структурування та перетворення наукових знань в навчальний матеріал; поглиблення та розширення професійно важливих теоретичних знань з фахових психологічних дисциплін.

4. Удосконалення навичок професійного і педагогічного спілкування з аудиторією здобувачів; здійснювати консультивання та індивідуальний супровід (наставництво) здобувачів з фахового предмету відповідно до їхніх індивідуальних освітніх потреб під час навчання.

5. Розвиток індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, навичок критично оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним.

6. Відпрацювання навичок організації та проведення науково-дослідницької роботи, підготовки наукової статті (категорії Б) за темою дисертаційного дослідження.

7. Розвиток потреби в самоосвіті, дотриманні принципів професійної етики та академічної доброчесності, підвищенні своєї професійної кваліфікації та професійної мобільності.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Освітньо-науковою програмою «Психологія» (третього освітньо-наукового рівня вищої освіти) передбачено проходження виробничої: науково-викладацької практики з підготовки докторів філософії в IV семестрі (II рік навчання).

Базою для проходження виробничої: науково-викладацької практики є заклади вищої освіти IV рівня акредитації різних типів та форм власності, наукові установи та заклади, підпорядковані НАН та НАПН України, заклади підвищення кваліфікації та післядипломної освіти, з якими укладені договори про співпрацю, відповідно до спеціальності та тематики наукового дослідження аспіранта (здобувача).

Тривалість виробничої: науково-викладацької практики – 4 тижні (180 год. /6 кредитів).

Форма контролю – екзамен.

Організатором виробничої: науково-викладацької практики є кафедра психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Здобувачі мають право самостійно, за узгодженням відповідної кафедри, адміністрації факультету, добирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання. У цьому випадку здобувач вищої освіти повинен подати на їх розгляд клопотання від бази практики за 2 тижні до початку проходження практики. Клопотання зберігаються до завершення навчального року у керівника практик по факультету.

З базами практики університет завчасно укладає договори на її проведення за відповідною формою. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами та визначається на період конкретного виду практики або до п'яти років.

На настановчій конференції за участю представників адміністрації факультету, відділу аспірантури, гаранта освітньо-наукової програми, керівників практики, аспіранти ознайомлюються із завданнями, вимогами до оформлення звітної документації.

Здобувач закріплюється за науковим керівником, який консультує практиканта і надає відгук про його роботу наприкінці практики.

Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням програми практики здійснює його науковий керівник, який виконує такі обов'язки:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики;
- затверджує загальний план-графік проведення практики, його місце в системі індивідуального планування здобувача;
- надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;
- контролює роботу практиканта, відвідування занять та інші види його роботи зі здобувачами вищої освіти, вживає заходи щодо ліквідації недоліків в організації практики;
- готує відгук на здобувача-практиканта про проходження практики.

Гарант освітньої програми знайомить здобувачів з формою та змістом звітної документації і спільно з керівником здійснює облік проходження практики здобувачами.

Контроль за виконанням програми практики аспірантів здійснює гарант освітньо-наукової програми та науковий керівник.

Загальне керівництво та контроль за проходженням практики здобувача покладається на гаранта освітньо-наукової програми.

ОСВІТНІЙ РЕЗУЛЬТАТ ВИРОБНИЧОЇ: НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

У процесі проходження виробничої: науково-викладацької практики здобувачі третього освітньо-наукового рівня вищої освіти освітньо-наукової програми «Психологія» мають досягти таких результатів навчання (РН):

РН2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці.

РН7. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів.

РН8. Визначати свої професійні можливості та завдання підвищення професійної кваліфікації й професійної мобільності.

РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ: НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Виробнича: науково-викладацька практика має комплексний характер і передбачає виконання здобувачами завдань за такими напрямками:

Навчальна діяльність передбачає:

1. Участь у настановчій та підсумковій конференціях щодо організації та проходження виробничої: науково-викладацької практики.
2. Ознайомлення із закладом вищої освіти (бесіди з адміністрацією, викладачами кафедри, здобувачами).
3. Ознайомлення з матеріально-технічною базою закладу вищої освіти.
4. Складання індивідуального плану роботи на час проходження практики.
5. Розробка (розгорнутий план-конспект), проведення та обговорення лекційних занять з визначеної дисципліни: 2 лекції (4 години).

6. Підготовка, проведення та обговорення семінарських, практичних, лабораторних занять з визначеної дисципліни: 4 заняття (8 годин).

7. Відвідування лекцій, семінарських, практичних, лабораторних занять, консультацій, які проводять викладачі базової кафедри.

8. Вивчення і узагальнення форм контролю умінь і навичок здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія під час аудиторної та позааудиторної роботи.

Науково-методична діяльність передбачає:

1. Аналіз документації відповідної базової кафедри (за спеціальністю 053 Психологія).

2. Ознайомлення з плануванням і проведенням аудиторної та позааудиторної роботи.

3. Ознайомлення та аналіз освітніх програм підготовки фахівців зі спеціальності 053 Психологія (ОС «Молодший бакалавр», «Бакалавр», «Магістр», «Доктор філософії»), навчально-методичної документації до відповідних курсів.

4. Аналіз тем та розділів навчальної програми з дисципліни спеціальність 053 Психологія ОС «Доктор філософії».

5. Ознайомлення з необхідною навчально-методичною літературою.

6. Розробка змісту навчальних занять та методична підготовка.

7. Добір та виготовлення дидактичних матеріалів до занять з визначеної навчальної дисципліни (з використанням інноваційних технологій).

8. Відвідування навчальних занять колег здобувачів-практикантів (з наступною участю в обговоренні результатів і підготовкою письмової рецензії).

9. Участь у науково-методичних семінарах, які проводяться керівником практики, викладачами базової кафедри.

10. Ознайомлення з особливостями організації системи науково-дослідної роботи базової кафедри, факультету.

11. Аналіз матеріалів за темою дисертаційного дослідження, підготовка наукової публікації до фахового періодичного наукового видання категорії «Б».

12. Підготовка та проведення заходу з актуальних проблем сучасної психологічної науки або відповідно до теми дослідження (науково-практичний семінар, конференція тощо).

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Участь у науково-методичних, науково-практичних заходах кафедри, факультету, університету.

2. Участь у роботі науково-дослідних структурних підрозділів університету, факультету, кафедри (психологічному гуртку, лабораторіях тощо), студентської соціально-психологічної служби тощо.

3. Підготовка повідомлення на сайт університету, факультету соціальної та психологічної освіти щодо проходження виробничої: науково-викладацької практики (скрін-копії з посиланнями на джерело).

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Загальні вимоги до оформлення матеріалів практики наступні:

1. Папка із звітними матеріалами практики повинна мати титульну сторінку (орієнтовний зразок у додатку А).

2. Кожен окремий розділ матеріалів практики повинен починатися з титульної сторінки, на якій зазначається його назва.

Здобувач вищої освіти протягом трьох днів після завершення практики подає керівнику практики таку документацію:

1. *Письмовий звіт про проходження виробничої: науково-викладацької практики.* У письмовому звіті про проходження практики повинні бути відображені всі виконані практикантом завдання відповідно напрямів виробничої: дослідницької практики, індивідуальні завдання, розділ про охорону праці, висновки та пропозиції, список використаних джерел. Обсяг звіту – до 10 сторінок (орієнтовний зразок звіту у додатку В). Звіт здобувача про практику повинен мати наскрізну нумерацію сторінок.

До звіту можуть бути включені схеми, таблиці, зразки матеріалів, фото, малюнки тощо. Звіт датується, підписується здобувачем-практикантом та науковим керівником. Звіт затверджується на засіданні кафедри психології.

Для представлення звіту здобувач готує презентацію. До звіту мають бути додані копії матеріалів наукової роботи аспіранта, виконаної під час практики (статей, доповідей тощо).

2. *Відгук наукового керівника про проходження практики.*

3. *Щоденник виробничої: науково-викладацької практики.* У щоденник виробничої: дослідницької практики заносяться всі заходи, пов'язані з проходженням практики, інші види робіт, їх аналіз (схему щоденника див. Додаток Г).

4. *Індивідуальний план роботи* аспіранта-практиканта, підписаний науковим керівником.

5. *Психолого-педагогічний аналіз* відвіданих навчальних занять аспірантів-практикантів.

6. *Розгорнутий конспект лекцій* (2 лекції – 4 години) із наочним наповненням (презентація).

7. *Методичні розробки семінарських/практичних занять* (4 заняття - 8 годин).

8. *Дидактичний матеріал до обраного курсу* з використанням інноваційних технологій.

9. *Матеріали, що підтверджують виконання індивідуальних завдань* (участь у науково-методичних, науково-практичних заходах кафедри, факультету, університету, висвітлення інформації на сайті університету, факультету, в соціальних мережах тощо).

10. *Матеріали проведення заходу з актуальних проблем* сучасної психологічної науки або відповідно до теми дослідження (науково-практичний семінар, конференція тощо).

11. *Наукова стаття за темою дослідження* (публікація у фаховому періодичному науковому виданні категорії «Б»).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При оцінюванні практики загалом враховуються такі показники:

- організованість і дисциплінованість здобувача-практиканта під час проходження практики;
- ініціатива і творчість, рівень викладацької майстерності, виявлені в період проходження практики;
- якість навчально-методичної, наукової роботи здобувача;
- якість наукової роботи здобувача вищої освіти;
- якість оформлення документації з практики;
- своєчасність здачі документації.

Критерії оцінювання видів робіт з практики

№ п/п	Види робіт	К-сть балів
1.	<i>Оформлення звіту виробничої: науково-викладацької практики, презентації</i>	0 - 10
	-високий рівень виконання завдання;	10
	- достатній рівень виконання завдання;	8-9
	- середній рівень виконання завдання;	5-7
	- низький рівень виконання завдання.	1-4
2.	<i>Оформлення індивідуального плану роботи здобувача вищої освіти:</i>	0 - 4
	- індивідуальний план оформлений відповідно до програми практики в повному обсязі;	4
	- В індивідуальному плані не повністю відображені завдання програми практики; оформлено на достатньому рівні;	2 - 3

	- частково відображені завдання практики, оформлено на низькому рівні.	1
3.	<i>Щоденник виробничої: науково-викладацької практики:</i>	0 – 5
	- відображена у повному обсязі робота згідно з програмою практики, оформлення відповідає високому рівню виконання завдань;	5
	- відображена робота програми практики, але допущені незначні помилки, оформлення відповідає достатньому рівню;	4
	- відображена частина роботи, допущені незначні помилки, оформлення відповідає середньому рівню виконання;	3
	- частково відображена робота, допущені значні граматичні помилки, оформлення відповідає низькому рівню виконання завдань.	1- 2
4.	<i>Розробка та проведення 2 лекційних занять:</i>	0 -10
	-виконана робота відповідає високому результату;	10
	- виконана робота відповідає належному рівню;	8 - 9
	- виконана робота відповідає середньому рівню;	6 - 7
	- низький рівень виконання завдання.	1- 5
5	<i>Методичні розробки та проведення 4 семінарських/практичних занять:</i>	0 - 15
	-виконана робота відповідає високому результату;	15
	- виконана робота відповідає належному рівню;	11 - 14
	- виконана робота відповідає середньому рівню;	6 - 10
	- низький рівень виконання.	1- 5
6.	<i>Психолого-педагогічний аналіз відвіданих навчальних занять аспірантів-практикантів:</i>	0 - 3
	-високий рівень виконання завдання;	3
	- середній рівень виконання завдання;	2
	- низький рівень виконання.	1
7.	<i>Дидактичний матеріал з обраного курсу з використанням інноваційних технологій:</i>	0 - 4
	-високий рівень виконання завдання;	4
	- середній рівень виконання завдання;	2 - 3
	- низький рівень виконання.	1
8.	<i>Наукова стаття за темою дослідження (публікація у фаховому періодичному науковому виданні категорії «Б») та інформація про її подання до друку:</i>	0 - 25
	- стаття категорії Б;	25
	- стаття без категорії Б;	15
	- тези.	10
9.	<i>Організація та матеріали проведення заходу з актуальних проблем сучасної психологічної науки або відповідно до теми дослідження (науково-практичний семінар, конференція тощо):</i>	0 - 15
	- високий рівень виконання завдання:	14 - 15
	- достатній рівень виконання завдання;	11 - 13
	- середній рівень виконання завдання;	6 - 10
	- низький рівень виконання завдання.	1-5

10.	Матеріали виконання індивідуальних завдань:	0 - 9
	- участь у науково-практичних заходах кафедри, факультету, університету;	1 – 3
	- участь у роботі науково-дослідних структурних підрозділів університету, факультету, кафедри	1 - 3
	- висвітлення інформації (на сайті університету, факультету, в соціальних мережах, ЗМІ тощо) щодо проходження практики.	1 - 3
Усього (максимальна кількість балів)		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

Основними критеріями оцінки результатів виробничої практики виступають:

«Відмінно» (А) (90 – 100 балів) – всі завдання практики виконано вчасно, в повному обсязі і на високому рівні, здобувач виявив уміння застосовувати і творчо використовувати навчально-педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями організації освітнього процесу. Виявлено вміння проводити лекційні, практичні заняття із застосуванням інноваційних технологій педагогічної діяльності. Здобувачем продемонстровано ініціативність, організованість, сумлінність на всіх ділянках роботи; є відгук керівника практики; звіт та правильно оформлену документацію подано у визначений термін, виконано на високому рівні наукову складову дослідження з теми дисертаційної роботи.

«Дуже добре» (В) («82 – 89 балів)– завдання практики виконані на достатньому рівні. Виявлено вміння здобувача застосовувати методи навчання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності, проводити навчальні заняття, використовуючи індивідуальний та творчий підхід. Здобувач виявив уміння встановлювати контакт із усіма учасниками освітнього процесу, проявляти ініціативу, навчальний процес і науково-дослідна робота організовані на достатньому методичному рівні. При загальній позитивній оцінці наукового керівника здобувач-практикант допустив деякі методичні помилки, які зміг з власної ініціативи самостійно виправити в процесі обговорення; здав у визначений термін правильно оформлену документацію; виконав на достатньому рівні індивідуальні завдання та дослідження з теми дисертаційної роботи.

«Добре» (С) (75 – 81 балів)– завдання за програмою практики виконані на достатньому рівні, але практикант допускав незначні помилки у роботі, які не завжди міг самостійно виправити або пояснити в процесі їх аналізу. У ході практики був організованим, відповідальним, самостійним, критичним на всіх

ділянках роботи, одержав добрі відгуки колективу бази практики, наукового керівника; виконав на достатньому рівні індивідуальні завдання та дослідження з теми дисертаційної роботи; подав вчасно документацію, в яку можуть бути внесені незначні доповнення і виправлення за вказівкою керівника практики.

«Задовільно/посередньо» (D) (69 – 74 балів) ставиться в тому випадку, коли завдання практики виконано, але неповно, результати практики оцінено науковим керівником на задовільному рівні. Здобувачем виявлено вміння проводити навчальні заняття, але шаблонно; допущено незначні порушення вимог щодо доцільної організації навчальної та наукової діяльності; на задовільному рівні виконано заплановане наукове дослідження та індивідуальні завдання. Здобувач проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний. Загальна характеристика діяльності практиканта у період проходження практики одержала позитивні відгуки; із невеликим запізненням подав документацію.

«Задовільно» (E)(60 – 68 балів) ставиться в тому випадку, коли завдання практики виконано, але неповно, на задовільному рівні. Здобувач проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний та несамостійний. Загальна характеристика діяльності аспіранта на базі практики науковим керівником оцінена на «задовільно». Наукове дослідження виконано на достатньому рівні, але під постійним контролем наукового керівника; невчасно подано документацію, яка потребує доповнень і виправлень.

«Незадовільно» (FX) (35 – 59 балів) – завдання практики виконані не в повному обсязі, програму навчальної, науково-дослідної роботи не виконано. Здобувач виявив низький рівень теоретичної та практичної підготовки в галузі психології, невміння реалізувати програмні та індивідуальні завдання, налагоджувати контакт з усіма учасниками освітнього процесу, не готовий до забезпечення доцільної навчально-методичної та наукової діяльності у закладі вищої освіти внаслідок недостатніх знань з провідної дисципліни, методики і основ організації наукової діяльності.

«F» (1 – 34 бали) – завдання не виконані або виконано із значними помилками, не сформовані вміння проводити відповідні види науково-педагогічної діяльності. Здобувач потребує повторного проходження не тільки виробничої: науково-викладацької практики, а й фахової підготовки в цілому.

Шкала оцінювання

За шкалою ECTS	За національною шкалою		Кількість балів
	прописом	цифрою	
A	Відмінно	5	90-100

B	Дуже добре	4	82-89
C	Добре	4	75-81
D	Посередньо	3	69-74
E	Задовільно	3	60-68
Fx	Незадовільно	2	35-59
F	Незадовільно	2	1-34

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики здобувачі третього освітньо-наукового рівня вищої освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Документація з практики, визначена робочою програмою практики, подається здобувачами вищої освіти на кафедру керівнику практики для перевірки упродовж трьох днів після закінчення практики.

Індивідуальні звіти здобувачів є основним звітним документом.

Здобувачі ступеня доктора філософії, які працюють за фахом і місце роботи яких відповідає вимогам програми практики, подають витяг із трудової книжки (або копію трудової книжки, завірену керівником установи), довідку з місця роботи, відгук керівника, звіт, робочу документацію із наступним її поверненням.

Виробнича: науково-викладацька практика завершується екзаменом за стобальною системою: з оцінюванням: «відмінно» (рівень А), «добре» (рівень В, С), «задовільно» (рівень Д, Е) і «незадовільно» (рівень Fx, F).

Екзамен із захисту практики проходить у вигляді звітної конференції (круглого столу), на якій здобувачі третього освітньо-наукового рівня вищої освіти презентують результати проходження практики.

На основі усного звіту (під час захисту практики) та письмового індивідуального звіту здобувача, відгуку керівника практики затверджується загальна оцінка практики.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційні документи з підписом наукового керівника здобувача вищої освіти.

Здобувач, який за результатами проходження та захисту практики отримав «незадовільно» або з поважних причин не з'явився на практику/захист, мають академічну заборгованість, яку можуть ліквідувати (при наявності відповідних документів).

За результатами проходження практики та підсумкового контролю здобувач та його керівник подають у відділ аспірантури та докторантури:

- звіт про проходження практики (Положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денної та заочної форм навчання) від 26.01.2021 р.);

- витяг з протоколу засідання кафедри про затвердження звіту.

Зазначена документація зберігається в індивідуальному плані аспіранта і розглядається під час атестації.

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гриньова Н.В., Перепелюк Т.Д. Стан розвитку компонентів творчого потенціалу студентів-психологів в умовах дистанційного навчання. Формування творчої особистості вчителя, студента, учня: психологічний дискурс : колективна монографія / О. Д. Сафін, Н. В. Гуртовенко, Перепелюк Т.Д. [та ін.] МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2021. С. 323-369.

2. ДСТУ 3008:2015: *Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання*. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с.

3. ДСТУ 8302:2015: *Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання*. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>.

4. Інноваційний потенціал порівняльно-педагогічних досліджень для розвитку вищої освіти. В. В. Безлюдна, І. Б. Бойчевська, В. І. Павлюк, І. В. Палагута; за заг. ред. О. А. Заболотної. Київ : Ямчинський О., 2019. 207 с.

5. Кузь В. Г. Організація педагогічного дослідження. Знання України, 2006. 48 с.

6. Методика викладання психологічних дисциплін у ВНЗ: Курс лекцій: навчальний посібник / Уклад. Т. Д. Перепелюк. Умань. 2017. 226 с.

7. Методичні рекомендації виробничої: науково-викладацької практики : методичні рекомендації до проведення науково-викладацької практики здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія». Упоряд. Перепелюк Т.Д. Умань. 2021. 68 с.

8. Методичні рекомендації до виробничої (дослідницької) практики для здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія. Уманський держ. пед. у-тет імені Павла Тичини, ф-тет соціальної та психологічної освіти, кафедра психології / Л. А. Данилевич, С. Ю. Діхтяренко., І. І. Осадченко. Умань: Візаві, 2021. 60 с.

9. Осадченко І. І., Карпук Т. А. Академічна доброчесність у контексті науково-педагогічної діяльності: реалії та перспективи. *Наукові записки*. Випуск 188. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2020. С. 49–53.

10. Основи психолого-педагогічних досліджень : навч. посіб. / Потапчук Є. М., Василенко О. М. Хмельницький : ХНУ, 2017. 160 с.

11. Партико З. В. Основи наукових досліджень. Ліра-К, 2017. 231 с.

12. Радченко І. А. Методологія і методика наукових педагогічних досліджень. Умань : УніверсУМ, 2017. 104 с.

13. Рибалка В. В. Методологічні проблеми наукової психології: посібник. Київ : ШООД НАПН України, 2017. 144 с

14. Сафін О. Д., Мороз Л. І. Теоретико-методологічні засади творчої діяльності викладачів і студентів у контексті особистісно орієнтованої професійної освіти. Формування творчої особистості вчителя, студента, учня: психологічний дискурс : колективна монографія. Умань, 2021. С. 4–66.

15. Сафін О. Д., Столярова О. М., Діхтяренко С. Ю., Рабодзей Т. С. Мотиваційна готовність здобувачів вищої освіти до майбутньої професії психолога. Вісник Національного університету оборони України. № 6, 2021. С. 48–60.

16. Функціонування творчого мислення в інформаційно-віртуальному просторі суб'єкта : монографія / В. О. Моляко, Ю. А. Гулько, Н. А. Ваганова [та ін.] ; за ред. В. О. Моляко. Київ, 2021. 165 с.

17. Хриков Є. М., Панов А. М. Методологія педагогічного дослідження. 2017. 236 с.

18. Чирва Г. Методологія та організація наукових досліджень / уклад. Чирва Г. Умань : Візаві, 2018. 188 с.

19. Шулдик А. В., Шулдик Г. О. Педагогічна практика студентів : навч. посібник для студентів закладів вищої освіти. Умань : Візаві, 2018. 167 с.

20. Якимчук Б. А. Психологічні особливості розвитку творчого потенціалу особистості. *Теоретичні і прикладні проблеми психології* : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля / голов. ред. Н.Є. Завацька. Северодонецьк : Видавництво Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, 2020. №2(52), С.167–178.

21. Якимчук Б. А. Психологічна специфіка розвитку творчої особистості в умовах навчальної діяльності у ЗВО. *Technologies of intellect development*. 2020. Vol.4, №2 (27). Електронне видання. URL : <http://doi.org/10.31108/3.2020.4.2>

22. Якимчук Б. А. Основні передумови розвитку креативної складової професійного мислення майбутніх педагогів. *Вісник національного*

університету оборони України : зб. наук. праць / голов. ред. Осьодло В. Київ : НУОУ, 2020. Вип. 4 (57). С. 128–135.

23. Kravchenko O., Chupina K., Koliada N., Safin O., Bondarenko H. Psychological and Pedagogical Support of Students with Special Educational Needs in a Higher Education Institution. *Lecture Notes in Networks and Systems* July 2021, Volume 263, Pp. 299–306. SCOPUS

24. Osodlo V., Perepeliuk T., Kovalchuk O., Osadchenko I., Vintoniak V. The Development of Professional Motivation of the Activity Subject under Specific Conditions (Розвиток професійної мотивації суб'єкта діяльності за конкретних умов). *Journal of Intellectual Disability – Diagnosis and Treatment*. 2020, Volume 8, No. 2. P. 196-204. URL :

25. Safin O., Kravchenko O., Mishchenko M., Potapchuk Y. Peculiarities of Psychologists' and Social Pedagogues' Work in Terms of Quarantine. *Lecture Notes in Networks and Systems* 2021, 267, Pp. 149–157. SCOPUS

Інформаційні ресурси

1. Аспірантам, докторантам, науковим керівникам (консультантам). Факультет соціальної та психологічної освіти УДПУ імені Павла Тичини. Програми практики ОС Доктор філософії (ОНП «Психологія»)

URL:

<https://fspo.udpu.edu.ua/%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d1%87%d0%bd%d0%b0-%d0%bf%d1%96%d0%b4%d0%b3%d0%be%d1%82%d0%be%d0%b2%d0%ba%d0%b0/%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bc%d0%b8-%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d0%ba%d0%b8/%d0%bf%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%8f-%d0%be%d1%81-%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%82%d0%be%d1%80-%d1%84%d1%96%d0%bb%d0%be%d1%81%d0%be%d1%84%d1%96%d1%97/>

2. Відділ аспірантури та докторантури. Нормативні документи УДПУ імені Павла Тичини. URL: <https://vad.udpu.edu.ua/normatyvno-zakonodavchabaza/normatyvni-dokumenty>

3. Кодекс академічної доброчесності. URL: <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty>

4. Науковий портал. УДПУ імені Павла Тичини URL: <https://nauka.udpu.edu.ua/>

5. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/>

6. Наука. МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nauka>

7. Національна академія наук України. URL: <https://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx>

8. Неформальна освіта. Сайт факультету соціальної та психологічної освіти УДПУ імені Павла Тичини. URL: <https://is.gd/IjO2Ju>
9. Сайт електронної бібліотеки. URL: <http://lib.com.ua>
10. Сайт бібліотеки імені Вернадського. URL: <http://nduv.gov.ua>

ДОДАТКИ**Додаток А**

Вимоги до оформлення титульної сторінки

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти

Кафедра психології

**ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
З ВИРОБНИЧОЇ: НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКОЇ
ПРАКТИКИ**

Здобувача
ступеня «Доктор філософії»
спеціальності 053 Психологія
___ курсу ___ групи

Прізвище, ім'я, по батькові

База практики:

Термін практики:

Керівник практики:

Додаток Б

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник практики

„___” _____ 20___ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

на час проходження виробничої: науково-викладацької практики

з ___ по ___ _____ року

В _____ -

Здобувача

ступеня «Доктор філософії»
спеціальності 053 Психологія

___ курсу _____ групи

Прізвище, ім'я, по батькові

Зразок титульної сторінки

ЗВІТ
З ВИРОБНИЧОЇ: НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКОЇ
ПРАКТИКИ
(кафедра)

(спеціальність)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін проходження практики _____

База проходження практики _____

Науковий керівник

(прізвище, ініціали)

Я, (прізвище, ім'я, по батькові), проходила практику на базі

(вказується на відповідність видів та результатів виконаної роботи кожному завданню програми даної практики)_____

1. Ознайомлення з планами і програмами відповідної спеціальності_____

2. Ознайомлення з планами роботи кафедри та обов'язковою документацією кафедри

3. Індивідуальна робота_____

4. Обсяг проведення роботи за видами (дата проведення, тема)

5. Відгук наукового керівника про якість проведення занять, освітнього заходу тощо

6. інші види робіт

Дата

Здобувач

(підпис)

Науковий керівник

(підпис)

Щоденник
виробничої: науково-викладацької практики
здобувача ступеня «доктор філософії»

(прізвище, ім'я, по батькові)
спеціальності 053 Психологія

База проходження практики:

Термін проходження практики:

Керівник практики:

Загальні рекомендації щодо ведення щоденника

1. Щоденник повинен відображати всю роботу аспіранта-практиканта.
2. Практикант ОС «доктор філософії» зобов'язаний вести своєчасні та регулярні записи у щоденнику практики.

Схема щоденника

Дата і час	Зміст роботи	Аналіз діяльності

Здобувач

Науковий керівник

підпис

(підпис)

-